

บทที่ 1 บทนำ

ความนำ

การเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เป็นวิธีการถ่ายทอดความคิดโดยใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นเป็นสื่อกลาง อาจเป็นภาพ เป็นสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรคือภาษา ในที่นี้จะกล่าวถึงการเขียนที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ผู้สื่อสารจะถ่ายทอดความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด ทัศนะ หรืออารมณ์ จินตนาการ ลงไปเป็นถ้อยคำภาษา เมื่อผู้รับสารคือผู้อ่าน อ่านแล้วก็จะเข้าใจหรือเห็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ นั้น แต่ทั้งนี้มิใช่ว่า ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการถ่ายโยงสิ่งที่จะสื่อ นั้นให้เป็นภาษาที่ถูกต้องชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการเป็นเรื่องไม่ง่ายนักที่จะสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกันกับผู้สื่อสาร บางครั้งผู้อ่านก็มีจำนวนมาก ก็ยิ่งเพิ่มความยากให้แก่ผู้สื่อสารที่จะต้องพยายามใช้ภาษาให้ได้ผลตามต้องการ ดังนั้นเราจึงควรมาศึกษาหลักเกณฑ์ในการเขียน ซึ่งจะได้กล่าวเป็นลำดับไป

การเขียนมิใช่เป็นเรื่องของพรสวรรค์ ใครไม่มีพรสวรรค์ก็เขียนไม่ได้ ซึ่งคนจำนวนไม่น้อยในอดีตเชื่อเช่นนั้น ความจริงพรสวรรค์ก็คือ ความถนัด หรือความสามารถที่มีมาแต่กำเนิด (พันธุกรรม) ซึ่งคนที่จะมีพรสวรรค์ในการเขียนจึงมีอยู่น้อยมาก สิ่งสำคัญในการสนับสนุนให้เป็นนักเขียน หรือผู้เขียนที่ดีก็คือ

1. มีความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ ฯลฯ ในสิ่งที่จะสื่อสารมากพอ
  2. มีความสามารถในการถ่ายทอดสิ่งที่มีอยู่จากข้อ 1 ให้เป็นภาษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน
- ในส่วนของ 2 นี้เองคือ สิ่งที่จะนำมาศึกษา เพราะทำอย่างไรจึงจะสื่อสารได้ชัดเจน ถูกต้อง เราจึงต้องเรียนรู้กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร และฝึกฝนเพื่อจะถ่ายทอดสิ่งที่สื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่น

การเขียนเบื้องต้นนี้จะเน้นเฉพาะการเขียนร้อยแก้วเท่านั้น และเป็นการกล่าวถึงหลักการเขียนโดยทั่วไป มิได้รวมหรือพิจารณาถึงการเขียนร้อยกรอง บทละคร นวนิยาย หรือเรื่องสั้น แต่จะเน้นการเขียนที่เป็นการสื่อความคิด ความเข้าใจโดยทั่วไป หากนักศึกษาต้องการจะศึกษาการเขียนให้ลึกซึ้งในเรื่องอื่น ๆ ก็มีกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่จะเน้นสำหรับการฝึกเฉพาะอย่าง เช่น การเขียนสร้างสรรค์ เน้นการเขียนนวนิยาย และเรื่องสั้นโดยเฉพาะ การเขียนสารคดี เหล่านี้เป็นต้น การเขียนเฉพาะประเภทจะมีรูปแบบ และกลวิธีในการเขียนแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะไม่นำมากล่าว

การฝึกฝน

การฝึกฝนเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการเรียนรู้หลักเกณฑ์ด้วยการจดจำหลักเกณฑ์จะไม่ช่วยให้การเขียนดีขึ้นแต่ประการใด เหมือนกับคนปั้นหม้อ ถ้าวิธีเลือกดินว่าชนิดใดดีเหมาะแก่การนำมาปั้นหม้อ พยายามใช้มือบังคับให้เป็นรูปทรงกลมกลึง ไขไม้เขียนลายหม้อ และตกแต่ง เสร็จก็นำลง แล้วนำไปเผาหรือดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ถ้าเรียนรู้หลักเกณฑ์เหล่านี้ โดยมีได้เคยลงมือปั้นหม้อนั้นจริง ๆ เลยสักครั้ง ก็เชื่อได้ว่าท่านอาจจะปั้นหม้อไม่เป็นฉันใดก็ฉันนั้น การเขียนก็ต้องเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ทฤษฎีหลักเกณฑ์การเขียนแล้วฝึกฝนจากแบบฝึกหัดเป็นภาคปฏิบัติเพิ่มเติมด้วย

การเริ่มต้นฝึกเขียนบางครั้งจะเขียนไม่ออก ลองมาดูวิธีการฝึกนี้¹

เมื่อเริ่มต้นจะเขียนให้ลองจับเวลา กำหนดเวลาสั้น ๆ ประมาณ 10 นาที แล้วลองหาหัวข้อง่าย ๆ ใกล้เคียง เช่น ดูรูปภาพแล้วบรรยายหรือดูรอบ ๆ ห้องที่นั่งอยู่แล้วบรรยาย หรือพยายามเขียนอะไรก็ได้ที่อยู่ในใจของเรา หรือในความคิดของเราออกมา เช่น ดูรูปนี้

---

¹ Elizabeth McMahan & Susan Day, *The Writer's Rhetoric and Handbook*, McGraw-Hill Book Company p.8

เกิดความคิดอะไรบ้าง อาจเขียนเกี่ยวกับชีวิตชาวนาไทย อาจเขียนเกี่ยวกับชนบทดินแดนแห่งความสงบ หรืออะไรก็ได้ ที่เมื่อเห็นภาพนี้แล้วอยากจะเขียนออกมา ให้เขียนข้อความนั้นออกมาอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ใดๆ ให้เขียนไปตามที่คิด เมื่อเขียนจบแล้ว ตามเวลาที่กำหนด ลองอ่านและพิจารณาว่า เราได้เขียนอะไรบ้าง ชัดเส้นได้ข้อความหรือวลีที่ท่านคิดว่าดี มีสาระเนื้อหาแล้วลองนำมาเขียนใหม่ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์การเขียน การเขียนครั้งแรก โดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ เรียกว่า free writing เป็นการ warm up ก่อนการเขียนจริง เมื่อลงมือเขียนครั้งที่สองเป็นการเขียนที่คำนึงถึงหลักเกณฑ์การเขียน แล้วลองพิจารณาอีกครั้งโดยอ่านเปรียบเทียบกันว่าข้อเขียนครั้งที่สองดีกว่าครั้งแรกหรือไม่เพียงไร อาจให้ผู้อื่นอ่านแล้วช่วยประเมินผลก็ได้

ลองใช้วิธีการฝึกเขียนนี้กับหัวข้อเรื่องต่างๆ ไม่ต้องอาศัยความรู้การค้นคว้ามากเกินไป แล้วลองดูเนื้อหาที่เขียน ว่าดีพอหรือไม่เมื่อเทียบกับเวลาที่จำกัดนั้น การฝึกนี้จะแก้ปัญหาการเขียนไม่ออก อย่างที่มีผู้อ้างว่า “ไม่มีอารมณ์จึงเขียนไม่ออก” เป็นต้น

การใช้พจนานุกรม

พจนานุกรมจะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้เขียน เพราะช่วยเกี่ยวกับการเขียนคำการเลือกคำ ในด้าน

1. การสะกดคำ
2. เสียงอ่าน
3. ความหมาย
4. รากศัพท์เดิมและรูปแบบที่เปลี่ยนไป
5. ประวัติของคำ
6. ระดับของภาษา
7. หน้าที่ของคำ
8. คำที่มีความหมายเหมือนกันและตรงข้ามกัน (synonyms and antonyms)
9. สำนวน

การเขียนที่ดีจะต้องคำนึงถึงตัวสะกดการันต์ เขียนให้ถูกต้องด้วย ถ้าเขียนสะกดผิดก็อาจทำให้สื่อความหมายผิด เช่น

ดวงดีรับทำ**แท้ง**
ดวงดีรับทำ**แทงค์**

สองประโยคนี้ถ้าใช้คำ **แท้ง** พจนานุกรมก็จะบอกว่าเป็นคำกริยา มีความหมายว่าตกลง หรือคลอดก่อนกำหนด แต่ถ้า **แทงค์** ก็เป็นคำนาม มาจากภาษาอังกฤษว่า tank หมายถึง ภาชนะที่ใช้บรรจุน้ำ มักทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาดใหญ่

ข้อสำคัญก็คือ ถ้าผู้เขียนใช้คำใดคำหนึ่งไปแทนอีกคำหนึ่ง ผู้รับสารก็จะเข้าใจผิดไปจากที่ต้องการสื่อสารอย่างนึกไม่ถึง ดังนั้นหากไม่แน่ใจในคำที่จะใช้ว่า คำที่มีความหมายอย่างไร

ต้องการจะสะกดอย่างไร ให้ใช้พจนานุกรมเป็นหลัก ในเรื่องความหมายก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราไม่แน่ใจในคำที่ใช้เขียนว่าจะมีความหมายว่าอย่างไร เช่น คำว่า กนิษฐ แปลว่า น้อง จะมีความหมายเพียงน้องหญิงเท่านั้นหรือไม่ น้องชายจะใช้ กนิษฐ ได้ไหม เปิดพจนานุกรมดู ก็อธิบายว่า¹

กนิษฐ์ [กะ] (แบบ) น. น้อง ว. น้อย คู่กับเชษฐ ในบทกลอนใช้ว่า กนิษฐา ก็มี (ส.)
กนิษฐภคินี

น. น้องหญิง (ป.-ภคินี : น้องหญิง) กนิษฐภาดา

น. น้องชาย (ป.-ภาดา : น้องชาย)

ในเรื่องระดับภาษาพจนานุกรมมีส่วนช่วยได้มาก เพราะพจนานุกรมจะบอกว่า คำใดเป็นภาษาปาก ภาษาถิ่น หรือภาษาต่าง ๆ เช่น

“กั๊ง (ถิ่น - พายัพ) ว. ลาย, ต่าง เช่น แมวกั๊ง ผ้ดากั๊ง (คือผ้ดาดำ ๆ ที่มีสีต่าง ๆ กัน)

กงการ (ปาก) น. กิจการ

กงโก้ (ปาก) ว. โกง ๆ โค้ง ๆ เช่น ยืนกงโก้, หลังโกงไม่น่าดู เช่น ผอมกงโก้ เกะกะไม่เรียบร้อย เช่น กงโก้กงก”¹

จากพจนานุกรมที่บอกว่าเป็นภาษาปาก ภาษาถิ่น หรือภาษาแสลง เราก็สามารถทราบระดับภาษาได้ว่าเป็นระดับภาษาปาก

หน้าที่ของคำเป็นสิ่งหนึ่งที่คุณเขียนจะต้องคำนึงถึง ต้องใช้คำชนิดใดทำหน้าที่อย่างไร เป็นสิ่งที่ต้องระวังไม่ให้ผิดพลาด เช่น

“คุณจะโฆษณาการเรื่องอะไร”

ในประโยคนี้ จะใช้คำว่าโฆษณาการไม่ได้ต้องใช้คำว่าโฆษณา เพราะโฆษณาการเป็นคำนามถ้าเปิดพจนานุกรมดูก็จะเห็นคำอธิบายว่า²

โฆษณาการ น. การป่าวร้องให้ทราบ การแจ้งความให้ทราบ (ส.โฆษณา + อาการ)

เมื่อเราเห็นคำอธิบายคำว่า โฆษณาการเช่นนี้ เราก็ทราบได้ว่าจะใช้คำ โฆษณาการในประโยคดังกล่าวไม่ได้ เพราะผิดหน้าที่ของคำ

---

¹ ดศ. หน้า 3

² ดศ. หน้า 261

คำที่มีความหมายเหมือนกันและตรงข้ามกัน เราก็อาจค้นได้จากพจนานุกรม ดังเช่น

“จันทร์, จันทร (จัน, จันทร, ในกลอน บางที่อ่านเป็น จันทอน) น. ดวงเดือน (กล่าวเป็นบุคคละว่าเป็นเทวดาองค์หนึ่ง) ในตำราพเคราะห์นับเอาเป็นดาวพระเคราะห์ที่สอง, ชื่อวันที่สอง แห่งวารทั้งเจ็ด (ส.) จันทรกลา (แบบ) น. เสี้ยวที่สิบหกของดวงจันทร์ ใช้โอนความหมายไปถึงหญิงที่งามเหมือนพระจันทร์ยังอ่อน ๆ เช่น แลพรายคือจันทรกลา (สมุทรโฆษ) จันทรคติ น. วิธีนับวันอย่างโบราณ โดยถือเอาการเดินทางของดวงจันทร์เป็นหลักคู่กับสุริยคติ จันทรคราส น. การกลืนดวงจันทร์คือเงาโลก เข้าไปปรากฏในดวงจันทร์ขณะเมื่อดวงจันทร์กับดวงอาทิตย์อยู่ตรงกันข้าม ซึ่งสมมุติว่าราหูกินจันทร์ (มักเขียนเป็น จันทรคาธ) คู่กับสุริยคราส จันทรพิมพ์ น. ดวงเดือน รูปที่แลดูบนแห่งดวงจันทร์ จันทรมณฑล น. จันทรพิมพ์ จันทรวงค์ น. วงศ์แห่งกษัตริย์เนื่องมาจากพระจันทร์คู่กับสุริยวงค์จันทรเศขร น. ผู้มีพระจันทร์เป็นปิ่น คือพระอิศวร”¹

นอกจากนั้น ส่วนบางอย่างเราอาจค้นหาได้จากพจนานุกรมด้วย เช่น

“กระเชอ น. ภาชนะสานคล้ายกระจาดขนาดเล็ก ก้นสอบปากผายอย่างงอบหงายใช้กระเด็ด อัตราดวงของโบราณ มีพิกัดเท่ากับ 5 ทะนาน และ 5 กระเชอเป็น 1 สัด (เทียบ ข. กญฺเชอ) กระเชอกันรั้ว (สำ) ว.สุ่ยสุ่ย ไม่รู้จักเก็บหอมรอมริบ , ขาดการประหยัด”²

จากตัวอย่างดังกล่าว ชี้ให้นักศึกษาเห็นว่า พจนานุกรมมีส่วนช่วยในการเขียนอย่างไรบ้าง นักศึกษาลองฝึกเปิดพจนานุกรมและถือว่าพจนานุกรมเป็นแหล่งค้นคว้าได้อย่างดีแหล่งหนึ่ง ส่วนแหล่งข้อมูลที่จะนำมาเขียนเป็นเนื้อหานั้นคงได้จากหลาย ๆ แหล่งดังนี้

แหล่งข้อมูลเนื้อเรื่อง (sources of content)

การเขียนเรื่องต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิดหรือจินตนาการ ตามลักษณะประเภทของงานเขียนนั้น ๆ ผู้เขียนจะต้องพยายามเสาะแสวงหาข้อมูลแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านสนใจ นักเขียนที่เสนอแนวคิดหรือเรื่องซ้ำ ๆ กันเป็นแนวเดียวกันไม่เปลี่ยน อย่างย่ำเท้าอยู่กับที่ ก็จะทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย และไม่ชวนให้ติดตามผลงาน ดังนั้นการที่ผู้เขียนจะเสาะแสวงหาข้อมูลแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาเสนอผู้อ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การเสาะหาความรู้ สิ่งแปลกใหม่ อาจทำได้ดังนี้³

¹ กค. หน้า 284

² กค. หน้า 35

³ Gary L. Harmon & Ruth F. Dickinson, *Write Now! : Substance. Strategy. Style*, Holt, Rinehart and Winston Inc; P.4

1. การอ่าน
2. การสังเกต
3. การฟัง
4. การถาม

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเสาะหาความรู้แปลกใหม่ได้อย่างกว้างขวางและเป็น การลงทุนน้อยที่สุด แต่ได้ผลคุ้มค่ามหาศาล การอ่านเป็นการศึกษาข้อมูลด้านความรู้ ศึกษาความคิด ได้เข้าใจและเข้าถึงอารมณ์ กลวิธีการเขียน¹ เป็นต้น ทุกคนที่อ่านหนังสือออกจะต้องใช้วิธีการ นี้ในการแสวงหา เป็นวิธีลัดในการสร้างประสบการณ์ ซึ่งเราอาจใช้การอ่านสนองจุดมุ่งหมายของ เราได้ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อได้รับความ สนุกสนานเพลิดเพลิน โดยมากสัมพันธ์กับประเภทของหนังสือและความสนใจของผู้อ่าน ที่ว่าสัมพันธ์กับประเภทของหนังสือก็คือ หนังสือประเภทบันเทิงคดีย่อมให้ความบันเทิงแก่ผู้ อ่านมากกว่าหนังสือประเภทวิชาการหรือตำรา ส่วนการสัมพันธ์กับความสนใจของผู้อ่าน ก็คือ ผู้อ่านแต่ละคนย่อมอ่านเรื่องที่จะให้ความบันเทิงไม่เหมือนกัน บางคนอ่านเรื่องสมจริงแล้วไม่ บันเทิง ชอบอ่านเรื่องเพื่อฝัน บางคนชอบอ่านเรื่องกำลังภายใน ว่าสนุกสนานและตื่นเต้น บางคน อาจไม่เกิดความบันเทิงเลย

2. การอ่านเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ หรือการอ่านเพื่อการศึกษาและอาชีพเป็นการ อ่านหนังสือหรือข้อเขียนที่เน้นการให้ความรู้ ความคิด เช่น นักศึกษาก็ต้องอ่านตำราวิชาต่าง ๆ เพื่อการแสวงหาความรู้ ถ้านักเขียนจะเขียนเรื่อง นักรบโบราณของอียิปต์ นักเขียนก็จะต้องอ่าน เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ที่มีผู้บันทึกไว้หลาย ๆ แห่งประมวลเข้าด้วยกัน เป็นความรู้ความคิด ที่ได้จากการอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ปัจจุบันวิทยาการแขนงต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจากภายในสถาบันจึงไม่เพียงพอ ต้องการอาศัยการอ่านเพื่อความรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะ นักเขียนต้องอ่านให้กว้างขวาง ถ้ากว้างขวางกว่าผู้อ่านได้ก็ยิ่งเป็นการดี

3. การอ่านเพื่อความเข้าใจและการสื่อสาร ได้แก่ การอ่านเพื่อติดตามความเป็นไป ของเหตุการณ์ บ้านเมือง โลก เป็นการอ่านในชีวิตประจำวัน เช่น ติดตามข่าว การเลือกตั้ง ข่าว ดาราภาพยนตร์ กีฬา หรือ การอ่านจดหมายติดต่อกัน เป็นต้น

---

¹ ในกรณีที่อ่านเป็นและข้อเขียนที่อ่านเป็นข้อเขียนที่ดี

4. การอ่านเพื่อความเป็นคนเข้าใจสังคม และปรับปรุงบุคลิกภาพของตน การอ่านในข้อนี้ก็คือ อ่านสิ่งซึ่งนอกเหนือจากสาขาวิชาที่ศึกษา มิใช่เรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์ประจำวันและมีได้มุ่งอ่านเพื่อความบันเทิง แต่เป็นการอ่านเรื่องราวที่จะส่งเสริมให้ผู้อ่านเป็นผู้มีความคิดกว้างไกล เข้าใจสังคม และรอบรู้ “หูกว้างตากว้าง” และช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้อ่าน เช่นหนังสือประเภทชีวประวัติบุคคลเรื่องนาม ข้อเขียนประเภทไขปัญหาความงาม หรือชีวิตและสุขภาพ เหล่านี้เป็นต้น

5. การอ่านเพื่อความไพเราะ ได้รับสุนทรีย์ การอ่านประเภทนี้เป็นการอ่านที่ผู้อ่านเน้นความงามของภาษา เช่น การอ่านหนังสือ หรือข้อเขียนที่เป็นร้อยกรองต่าง ๆ เช่นการอ่านทำนองเสนาะ เปล่งเสียงออกมา ก็จะได้สุนทรีย์รสดังกล่าว

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านที่ต่าง ๆ กันออกไปนี้ เป็นเรื่องชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่จะเขียนเรื่องจำเป็นต้องอ่านมาก และอ่านหนังสือทุกประเภท ส่วนจะอ่านประเภทใดมาก ประเภทใดน้อยย่อมขึ้นอยู่กับการเลือกตามจุดมุ่งหมายและความจำเป็นตามดุลยพินิจของนักเขียนเอง ยกตัวอย่าง ถ้าผู้เขียนต้องการเขียนเรื่องพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับวรรณคดีไทย อาจเป็นเรื่องที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ อ่านเกี่ยวกับการตั้งวรรณคดีสโมสร เป็นต้น

การสังเกต

การสังเกตเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เขียน หรือนักเขียนมีความคิดแตกฉาน และมีสิ่งใหม่ ๆ มาเขียนเสนอผู้อ่าน นักเขียนบางคนอาจหยิบสิ่งที่เขาสังเกตเห็นมาพิจารณาอย่างน่าสนใจ เนื่องจากผู้อ่านไม่เคยสังเกตสิ่งเหล่านั้นมาก่อน นักเขียนจะต้องมีสายตาที่แหลมคมและละเอียดถี่ถ้วน ในการมองสิ่งต่าง ๆ นักเขียนจะต้องท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ พบเห็นสิ่งใดก็สังเกต จดจำ หรือบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อมูลดิบในการเขียนเรื่อง เช่น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง พระราชพิธีสิบสองเดือน¹ ตอนหนึ่งว่า

“ในเมืองเบนนาริส คือเมืองพาราณสี ซึ่งข้าพเจ้าเคยไปเห็นเองในที่นั้น เบื้องหน้าแต่เวลาจวนอรุณ พราหมณ์ทั้งปวงนับด้วยพันคน มีหม้อทองเหลืองคนละใบทูนศีรษะเดินลงไปริมฝั่งแม่น้ำคงคา นั่งที่แท่นก้อบัง ก้อนศิลาในน้ำบ้าง เอาหม้อทองเหลืองตักน้ำขึ้นมาเสกบน

---

¹ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชพิธีสิบสองเดือน สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทย
หน้า 111.

แล้วบ้วนปากล้างหน้า เสกอะไรต่ออะไรไปอีกหน่อยหนึ่ง แล้วโดดลงในน้ำดำศิระชะลงในน้ำสามครั้ง แล้วควักดินที่ทำนั้นมาถูตัวแทนสบู่ เวลาจะถูก็บริกรรมคาถาอะไรอีก แล้วอาบน้ำล้างตัวหมดจด นุ่งผ้าห่มผ้า เอาหม้อทองเหลืองตักน้ำทูนศิระชะเดินมาที่วัดพราหมณ์ ในวัดนั้นมีที่ไว้เทวรูป สัณฐานเหมือนปรางค์อย่างโบราณ มีมุขยื่นออกมา ที่มุขนั้นพราหมณ์หรือฤๅษีกลาย ๆ ยืนอยู่ มีพวงมาลัยดอกดาวเรืองร้อยสวมคอกอยู่เป็นอันมาก ที่นอกบริเวณเทวสถานนั้นมีเป็นระเบียบคล้ายพระระเบียงล้อมรอบ ในระเบียงนั้นมีโคสีเทา ๆ คล้ายกับที่เชรณี* เอามาเล่นเชอคัสล่ามแหล่งไว้หลายตัว ในลานตั้งแต่เทวสถานถึงระเบียงรอบนั้นประมาณสัก 10 วา โดยรอบเต็มไปด้วยศิวลิงค์ตั้งอยู่บนฐานที่เรียกว่าโยนิ สูงตั้งแต่ 5 นิ้ว 6 นิ้ว ขึ้นไปจน 2 คอกเศษ 2 คอกหลายร้อยจนนับไม่ถ้วน ที่อย่างเล็ก ๆ เพียงนิ้วหนึ่งสองนิ้ว ตั้งไว้บนฐานปัทม์ของเทวสถานก็มีโดยรอบหล่อด้วยทองเหลืองก็มี ทำด้วยศิลาก็มี เมื่อคนที่เข้าไปพอลถึงประตูเทวสถาน ท่านฤๅษีหรือพราหมณ์ผู้ใหญ่ที่อยู่บนมุขเทวสถานนั้นโยนพวงมาลัยดอกดาวเรืองมาเฉพาจะสวมคอกทุกครั้ง เมื่อข้าพเจ้าไปนั้นไม่รู้ตัวว่าจะเล่นกันอย่างไร เป็นแต่บอกว่า ถ้าจะเข้าไปดูต้องถอดรองเท้า ขุนนางอังกฤษที่เป็นผู้พาไปนั้น ก็ต้องยอมถอดรองเท้าเข้าไปเหมือนกัน พอไพล่ประตูเข้าไปรู้สึกว่าจะอะไรหิวลงมาที่หัว แลดูเห็นพวงมาลัยดอกดาวเรืองสวมคอกอยู่แล้ว ยังไม่รู้ว่าจะมาจากแหล่งใด ต่อคนที่ตามเข้าไป ภายหลังได้รับพวงมาลัยนั้นอีก จึงได้เห็นที่ท่านฤๅษีคนนั้นขำขันอย่างเอก ถี่เร็วฉับ ๆ ไม่ได้ขาดมือเลย .... ”

จากบทพระราชนิพนธ์ตอนนี้แสดงให้เห็นว่า นักเขียนจะต้องเก็บข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ในสิ่งที่สังเกตและพบเห็นไว้เพื่อเป็นประโยชน์แก่การนำมาเขียนอย่างยิ่ง

การฟัง

การฟังเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะได้ข้อมูลต่าง ๆ มาเพื่อเขียนเรื่อง คุณสมบัติของผู้รอบรู้ข้อหนึ่งก็คือ การฟัง หรือ สุต การฟังมากก็จะได้ทราบสิ่งต่าง ๆ มาก แต่ต้องเป็นการฟังในสิ่งที่มีสาระ ถ้าฟังในสิ่งเหลวไหล หรือ ฟังสิ่งที่ผู้อื่นนินทา ซุบซิบเรื่องไม่มีสาระ ก็เป็นการฟังที่ไม่ได้เพิ่มพูนสติปัญญา นักเขียนจึงอาจใช้วิธีฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลมาเขียนเรื่องอย่างที เสฐียรโกเศศ ท่านได้บันทึกไว้ว่า¹

“ท่านผู้ใหญ่เล่าให้ฟังว่า ท่านเคยเห็นหนังสือสมุดสวดพระอภิธรรมของครั้งกรุงเก่า

---

* เชรณี เป็นฝรั่งชาติอิตาลี เจ้าของละครม้า

1 พระยาอนุমানราชชน (เสฐียรโกเศศ) วรรณกรรมเสฐียรโกเศศ สำนักพิมพ์บรรณาคาร หน้า

ซึ่งมีเขียนรูปภาพกับหนังสือปนกัน รูปภาพในนั้นมีเขียนแผนกหนึ่ง เป็นเรื่องกุริทัต .... ”

การได้ฟังผู้พูด เช่น การเก็บเรื่องราวจากการอภิปรายหรือจากการที่ผู้อื่นเล่าให้ฟัง แล้วนำมาบันทึกหรือเขียนเป็นเรื่องราวก็ได้ ลองดูตัวอย่างอีกสักเรื่องหนึ่งดังนี้¹

“..... ชาวบ้านที่นี้รวยมากครับ เอาภาคน้ำตาลมาราดถนนเพื่อกันฝุ่น, อภัย นาคอง ชาวบ้านโพหักผู้ฝันตัวเองไปเป็นอาจารย์วิทยาลัยเพาะช่างพูดคล้ายจะมีนัยยะ “เขาบอกกันว่าจะกันฝุ่นได้ประมาณหนึ่งอาทิตย์” กลุ่มพื้นบ้านสัญจร ต่างสูดกลิ่นที่คั่งลอยขึ้นมาหัวทุกคน เป็นการรับทราบ”

การถาม

การถามก็เป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะรอบรู้อีกข้อหนึ่งคือ ปุจฉา การถามนั้นจะทำให้ผู้เขียนได้ข้อมูลความรู้อีก เช่น สอบถามหรือเราอาจเรียกว่า สัมภาษณ์ก็ได้จากผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การศึกษาวัฒนธรรม เราก็ไปสอบถามจากเจ้าของวัฒนธรรมจริง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาเขียนได้ ดังตัวอย่าง

“นึกสงสัยเพราะจำไม่ได้แน่ว่า ผู้หญิงชาวบ้านแต่ก่อน ถ้าเป็นสาวเต็มตัวก็ห่มผ้า จะสวมเสื้อก็แต่เป็นสาวรุ่น เป็นเสื้อจำพวกคอกลม คอพวงมาลัย และคอถึง เมื่อเล่นปล้ำมอมหน้ากัน ผ้าห่มจะไม่หลุดบ้างหรือ พอติยายแก่คนหนึ่งข้าพเจ้ารู้จักดี เพราะเคยอยู่บ้านข้าพเจ้ามาแต่สาว มาหาข้าพเจ้าจึงสอบถามแกถึงเรื่องนี้ ด้วยข้าพเจ้าจำได้ว่าแกคนหนึ่งเคยเป็นตัวการเมื่อครั้งยังสาวอยู่ แกตอบเสียงดังวางหน้าเฉยว่า “มันหลุดก็ช่างมันกลัวอะไร” ข้าพเจ้าแย้งว่า “ไม่ใช่เช่นนั้น ต้องการรู้ว่าถ้าเป็นสาวทั้งแท่ง ช่างของมันได้หรือ” แกหัวเราะเป็นอย่างได้สำนึกว่า “อ้อ (ลากเสียงและเบาหน่อย) ถ้ากลัวอย่างนั้นก็สวมเสื้อเสียซิ แต่สวมเสื้อนั้นะไม่รัดกุมสู้คาดอกให้แน่นไม่ได้ มันจะหลุดไม่ได้ง่าย หรือถ้าไม่แน่ใจคาดตะแบงมานเป็นประกันทับอีกทีก็ไม่ต้องกลัว” ..... ”²

นักเขียนหรือผู้เขียนเรื่องอาจสอบถามหรือสัมภาษณ์บุคคลเพื่อทราบข้อมูลก็ได้ เช่น นักเขียนของวารสารโลกหนังสือได้สัมภาษณ์ อังคาร กัลยาณพงศ์ ตอนหนึ่งดังนี้³

“โลกหนังสือ - บทกวีของคุณอังคารมีเบื้องหลังใหม่ หรือว่ามันเกิดขึ้นลอย ๆ พวยพุ่งขึ้นมาอย่าง .... (คำถามยังไม่ทันจบ อังคารแยงตอบเสียก่อน)

1. พระยาอนุমানราชธนะ วรรณกรรมเสฐียรโกเศศ “เรื่องเล่นสาดน้ำวันสงกรานต์” สำนักพิมพ์บรรณาคาร หน้า 340.

2. โลกหนังสือ “จากวงอภิปราย : ไปฟังเพลงพื้นบ้านที่โพหัก” ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 พ.ค.2524 หน้า 11-15.

3. โลกหนังสือ “ชายคนนี่หรือคือกวี : นัดพบอังคาร กัลยาณพงศ์” ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 พ.ค.2524 หน้า 20-39.

อังคาร - บางบทก็มีเบื้องหลัง ทุกสิ่งทุกอย่างมันต้องมีเบื้องหลังทั้งนั้น แต่ที่ผมเขียน “สงครามล้างโลก” ให้สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ไอ้ “ปริศนาในปัญญามนุษย์” ก็มีเบื้องหลัง เราเมื่อถูกระเบิดนิวเคลียร์

โลกหนังสือ - แล้วอย่างบท “เสียเจ้าร้าวร้าว มณีรุ่ง”

อังคาร - “เสียเจ้า” ก็มีเบื้องหลัง แต่อย่าให้ออกชื่อเลย เดียวนี้เขาแต่งงานไปแล้ว รู้กันอยู่ทั่วไป .... ”

จากตัวอย่างบางตัวอย่างนี้เป็นสิ่งยืนยันได้ว่า ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาเขียนเป็นเรื่องหรือเป็นข้อเขียนอาจได้จากการอ่าน การสังเกต การพบเห็น การฟัง และการถาม ดังได้อธิบายข้างต้น

รูปแบบของการเขียน

Gary L.Harmon และ Ruth F.Dickinson¹ ได้แบ่งรูปแบบของการเขียนเรื่องทั่ว ๆ ไปออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เรื่องราวหรือข้อเขียน ที่เป็นแบบแผน
2. เรื่องราวหรือข้อเขียน ที่ไม่เป็นแบบแผน เป็นหนังสือส่วนตัวหรือข้อเขียนส่วนตัว
3. เรื่องราวหรือข้อเขียนที่เป็นการวิจารณ์วิพากษ์
4. บทความหรือเรื่องราวเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย

จากหลักการแบ่งงานเขียนทั่ว ๆ ไปข้างบนนี้ เป็นการแบ่งอย่างกว้าง ๆ บางท่านอาจแบ่งประเภทงานเขียนแตกต่างกันไปจากนี้ เช่น

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน² ได้แบ่งประเภทของการเขียนเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การเขียนที่เป็นแบบแผน ได้แก่ การเขียนเรียงความ การเขียนบทความ การเขียนรายงานทางวิชาการ การทำบันทึกทางวิชาการ การทำรายงานการประชุม การเขียนจดหมาย การย่อความ การถอดคำประพันธ์

2. การเขียนที่ไม่เป็นแบบแผน ได้แก่ การทำบันทึกส่วนตัว การจดคำบรรยาย การตอบข้อสอบ การแนะนำหนังสือ การวิจารณ์วรรณกรรม การเขียนเรื่องสั้น การเขียนบทละครพูด การเขียนเรื่องสำหรับเด็ก การเขียนสารคดี การเขียนโฆษณา

---

¹ Gary L.Harmon & Ruth F.Dickinson, **Write Now! : Substance. Strategy. Style**, Holt, Rinehart and Winston Inc; p. 131

² ประสิทธิ์ กาพย์กลอน **การเขียนภาคปฏิบัติ** ไทยวัฒนาพานิช หน้า 178.

เราอาจแบ่งงานเขียนออกเป็น 3 ประเภท ตามองค์ประกอบของเนื้อหาเป็นสำคัญ
ได้อีกแบบหนึ่ง ดังนี้

1. ตำราวิชาการและบทความทางวิชาการ
2. สารคดี สารบันเทิง
3. บันเทิงคดี

การแบ่งงานเขียนออกเป็น 3 ประเภทนี้ องค์ประกอบของเนื้อหาเป็นหลัก ดังนี้

ประเภทของงานเขียน	องค์ประกอบสำคัญ
1. ตำรา บทความทางวิชาการ	1. ความรู้ (fact, knowledge) 2. ความคิด, ความคิดเห็น (idea, opinion)
2. สารคดี สารบันเทิง	1. ความคิด, ความคิดเห็น (idea, opinion) 2. ความรู้ (fact, knowledge) 3. จินตนาการ (imagination)
3. บันเทิงคดี นวนิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ	1. จินตนาการ (imagination) 2. ความคิด, ความคิดเห็น (idea, opinion)

บางครั้งเราอาจแบ่งงานเขียนตามจุดมุ่งหมายก็ได้ ซึ่งสุดแต่ใครจะใช้เกณฑ์ใดในการ
แบ่ง จึงขอกล่าวไว้แต่เพียงนี้

ประโยชน์ของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสาร สื่อความคิด ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน เป็นสื่อที่สามารถส่ง
ไปได้ไกลสุดมุมโลก ทุกทิศทาง เป็นวิธีการสื่อสารที่ได้ผลดีและสะดวกรวดเร็วมาก หากผู้เขียน
หรือผู้สื่อสารมีประสิทธิภาพในการเขียนดีพอ ก็สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตามจุดมุ่งหมาย
ซึ่งกล่าวโดยกว้าง ๆ ได้ดังนี้¹

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การนำเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมา
ถ่ายทอดเป็นข้อเขียน ผู้เขียนต้องใช้วิธีการเล่าที่ชวนให้อ่านและเห็นภาพเหตุการณ์นั้นทำให้ผู้อ่าน
ติดตามอ่านโดยตลอดเรื่อง ซึ่งก็ต้องมีกลวิธีเฉพาะประเภท เช่น สร้างจุดสนใจเมื่อเริ่มต้นและ

¹ สัทธาพิณจิววอล และคณะ การเขียน โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 1

ลำดับเรื่องตามเหตุการณ์ก่อนหลัง แล้วจึงให้ภาพตามลำดับ เสนอข้อเท็จจริงตามเวลาและสถานที่ เป็นต้น

2. การเขียนเพื่ออธิบาย ใช้กับข้อเขียนประเภทคำรา หรือวิชาการมาก เป็นการอธิบายแจ่มแจ้งข้อเท็จจริงความรู้ อธิบายวิธีใช้ ไขปัญหา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ การเขียนประเภทนี้ ต้องคำนึงถึงภาษาให้กระชับรัดกุม การลำดับขั้นตอนเหตุการณ์ตามลำดับก่อนหลัง หรือจากเหตุไปสู่วุฒ จากใกล้ไปสู่อไกล ถ้าหากอธิบายเป็นขั้นตอนโดยแยกหัวข้อเป็น 1,2,3, ได้ ก็จะช่วยให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น

3. การเขียนเพื่อโฆษณาจูงใจ ผู้เขียนใช้ภาษาเพื่อโฆษณาจูงใจให้คนอ่านสนใจ ดังนั้นจึงต้องใช้ภาษาที่จดจำง่าย คล่องจองและสั้นกระชับรัด แต่ต้องสะดุดตาสะดุดใจผู้อ่านเช่น มีความแปลกใหม่ดังตัวอย่างว่า “จับความสุขมาใส่ดลิ้นเทป....” หรือ “รินน้อยหน้อย ผสมมากหน้อยอร่อยกำลังเหมาะ”

4. การเขียนเพื่อปลุกใจ เป็นการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งพร้อมเพรียงเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฮึกเหิม เช่น บทความปลุกใจให้รักชาติ บทความปลุกใจที่เป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 ในปกิณกคดีของอัครพาทุ เช่น เมืองไทยจงดั้นเถิด ยุทธภย และความเป็นชาติโดยแท้จริง เป็นต้น ลักษณะข้อเขียนประเภทนี้ จะต้องใช้ประโยคสั้น อาจมีการเน้นย้ำ และยกตัวอย่างประกอบด้วย

5. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือแนะนำ เช่น บทความเชิงวิเคราะห์ การวิจารณ์หนังสือ การแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ เช่น ต่อการปกครอง สังคม เป็นต้น การเขียนประเภทนี้ ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง แสดงให้เห็นชัดเจน และใช้วิจารณ์ญาณที่ถูกต้อง ยุติธรรม มีหลักเกณฑ์ ในกรณีที่แจ่มแจ้งผลดี ผลเสีย ข้อดี ข้อด้อย ก็ควรจำแนก และใช้เหตุผลที่ดำเนินอยู่บนหลักเกณฑ์ที่สมจริงเป็นสำคัญ ข้อเขียนประเภทนี้จะใช้ภาษาเรียบง่าย กระชับรัด

6. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการให้อ่านเกิดจินตนาการคล้อยตาม หรือ เห็นสิ่งนั้น ๆ ด้วย จึงต้องใช้วิธีการสร้างภาพพจน์เพื่อจูงใจและสร้างภาพให้อ่าน อ่านแล้วเกิดจินตนาการได้

7. การเขียนเพื่อต้องการเสียดสีขำล้อ เป็นการเขียนที่ต้องการหยิบสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่อาจเป็นสิ่งบกพร่องในสังคมมากว่าคำหาญ แต่ใช้วิธีการพูดเชิงที่เล่นที่จริง ไม่รุนแรง เข้าลักษณะหยิกแกมหยอก บางทีคนอ่านไม่เห็นสิ่งที่แฝงการเสียดสีไว้ก็มี การเขียนทำนองนี้มักพูดสิ่งที่จะเสียดสีในทำนองตลก ประชด ๆ

จากที่กล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า การเขียนสามารถสื่อสารจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง หรือ คนอื่น ๆ ได้ดังกล่าว เป็นการถ่ายทอดความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด ความคิดเห็น และ จินตนาการ ตลอดจนอารมณ์ต่าง ๆ ได้ทุกชนิด

สำคัญที่บอกความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างแล้วขยายความยกตัวอย่าง ตามด้วยความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างของสิ่งที่กล่าวถึง หรืออาจหาสิ่งที่กล่าวถึงซึ่งต้องการจะเปรียบเทียบกันขึ้นก่อน แล้วตามด้วยความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงของสิ่งดังกล่าว เช่น

“ในต่างประเทศ วันขึ้นปีใหม่เป็นวันครีกครีนรีนเริงเช่นเดียวกับไทยมีพิธีฉลองคล้ายคลึงหรือแตกต่างจากของไทยบ้างเป็นธรรมดา อย่างการตีระฆังเพื่อขับไล่ปีเก่าและต้อนรับปีใหม่ของไทยก็ตรงกับธรรมเนียมของชาวอเมริกัน อังกฤษ ฝรั่งเศส และชาวยุโรปหลายชาติ ส่วนชาติอื่นๆเช่น จีน จะจุดประทัดและพอรวันขึ้นปีใหม่ ทุกคนจะใส่เสื้อผ้าใหม่ เพราะเชื่อว่าจะโชคดีตลอดไป สำหรับเสื้อผ้าใหม่ก็ไม่จำเป็นต้องใหม่ทั้งหมด จะเป็นชิ้นส่วนใดชิ้นหนึ่ง เช่น เสื้อเพียงตัวเดียว หรือผ้าพันคอเพียงผืนเดียวก็ใช้ได้ ทั้งถือกันว่าในวันปีใหม่ผู้ที่มาทักทายเป็นคนแรกถ้าเป็นชายจะโชคดีทั้งปีเช่นกัน แต่ถ้าเป็นหญิงก็อาจเคราะห์ร้าย ความเชื่อถือทั้งของชาวอิตาลีและชาวยุโรปทั่วไปก็คือ ในคืนวันปีเก่าจะขึ้นปีใหม่ หากนอนหนุนไม้ขอนแล้ว ถ้าฝันอะไรจะได้สมความตั้งใจทุกประการ”¹

4. ย่อหน้าแบบแนวเทียบ เป็นย่อหน้าที่แยกแยะแนวเทียบของความคิดตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปให้กระจ่าง ย่อหน้าแบบนี้คล้ายกับแบบที่สามแต่ไม่มีประโยคสำคัญเหมือนย่อหน้าแบบที่สาม ความคิดสำคัญจะแสดงไว้เป็นนัย ๆ จากการเปรียบเทียบนั่นเอง เช่น

“ตำนานพระธาตุนครศรีธรรมราช มุ่งแสดงประวัติความเป็นมา รายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างพระธาตุ ตำนานสิงหนวัติก็มุ่งแสดงประวัติราชวงศ์สิงหนวัติกุมารและเชื้อสายของพระองค์ หรือชินกาลมาลีปกรณ์ ซึ่งแปลว่า กาลเวลาของพระเจ้าผู้ชนะคือพระพุทธเจ้า ก็เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ค่านิยมประจำถิ่นก็มีผลให้ตำนานแตกต่างกันได้ ตำนานของลานนา เช่น ตำนานมูลศาสนา จามเทวีวงศ์ชินกาลมาลีปกรณ์ จะเน้นเกี่ยวกับประวัติและความเป็นไปของศาสนาพุทธ เพราะลานนาเคยเป็นดินแดนที่รุ่งเรืองจนได้ชื่อว่าเป็นยุคทองของพุทธศาสนาในสมัยนั้น ตำนานทางใต้ เช่น ตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช ตำนานเมืองนครศรีธรรมราชมักเป็นเรื่องของนิยายปรัมปราประจำถิ่น ส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาจะปรากฏอิทธิพลของพุทธศาสนานิกายมหายาน และพราหมณ์เข้ามามีบทบาทอยู่ด้วย เนื่องจากดินแดนทางใต้ของประเทศไทยเคยเป็นดินแดนของอาณาจักรศรีวิชัยมาก่อน และชาวอินเดียเคยใช้ดินแดนทางภาคใต้เป็นเส้นทางติดต่อค้าขายมาแต่โบราณ อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียจึงฝังลึกอยู่ในดินแดนแถบนี้”²

¹ ประยงค์ อนันทวงศ์ สารคดีทวีปัญญา สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ หน้า 193

² นาฏวิภา ชลิตานนท์ ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

5. ย่อหน้าแบบให้คำจำกัดความ เป็นย่อหน้าที่มีจุดประสงค์เพื่อนิยามอธิบาย หรือ อธิบายความหมายของสิ่งที่พูดถึงให้ผู้อ่านเข้าใจ เช่น

“อันที่จริงเรื่องของลักษณะที่เป็นอัตนัยหรือปรนัยนั้น เป็นมโนทัศน์ทางปรัชญา ซึ่งนักวิจารณ์วรรณคดีเพียงแต่หยิบยืมมาใช้ ก่อนที่เราจะพิจารณาโน้ตคนดังกล่าวในแง่วรรณคดี เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจความหมายเชิงปรัชญาเสียก่อน ดร.วิทย์ วิชาแพทย์ ให้คำนิยามของลัทธิอัตนัย และลัทธิปรนัย ไว้ดังนี้ “ลัทธิอัตนัย ถือว่า อะไรก็ตามที่มีอยู่นั้นเนื่องด้วยจิตหรือผู้ชี้ขาด เช่นเมื่อคน ๆ หนึ่งกล่าวว่าสิ่งนี้ดี ลัทธิอัตนัยจะมีความเห็นว่า โดยตัวของมันเองแล้ว สิ่งนี้ไม่มีลักษณะอะไรที่เขากล่าวว่าสิ่งนี้ดีด้วยเหตุว่า เขาอยู่ในสภาวะอย่างที่เขาเป็นอยู่ ถ้าอีกคนหนึ่งอยู่ในสภาวะที่ต่างจากนี้ ก็อาจเห็นว่าสิ่งนี้ไม่ดีก็ได้ ความหมายว่า “ดี” มิใช่ลักษณะของสิ่งนี้แต่เป็นลักษณะที่ขึ้นอยู่กับผู้ชี้ขาด ฉะนั้นคนที่ได้รับการอบรมต่างกันก็ตี มีผลประโยชน์ต่างกัน ก็ตี มีวัฒนธรรมต่างกันก็ตี อาจมีความเห็นแตกต่างกันได้ และต่างฝ่าย ต่างก็ถูกในแง่ของตน”¹

ตำแหน่งของประโยคใจความสำคัญ

ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ถ้าเป็นย่อหน้าที่ดีจะต้องมีประโยคใจความสำคัญ (topic sentence) ปังสาระสำคัญ (main idea) ของย่อหน้านั้น ๆ ไว้เสมอ ส่วนใหญ่ประโยคใจความสำคัญจะอยู่ที่ ต้นย่อหน้า แต่ก็ไม่เสมอไป เราอาจใส่ประโยคใจความสำคัญไว้ในตำแหน่งอื่น ๆ ก็ได้ คืออาจใส่ไว้กลางย่อหน้า ท้ายย่อหน้า หรืออาจใส่ไว้ทั้งต้นย่อหน้าและท้ายย่อหน้าก็ได้ ขึ้นอยู่กับกลวิธีการเขียน² และลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียน (personal-style) และเพื่อไม่ให้เกิดความจำเจ ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศก็ทำได้หลาย ๆ ลักษณะดังจะอธิบายและยกตัวอย่างดังนี้

1. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นย่อหน้า³ (beginning)

การใส่ประโยคใจความสำคัญไว้ต้นย่อหน้าจะช่วยให้ผู้อ่านรู้โครงเรื่องได้ง่ายและชัดเจนที่สุด เป็นย่อหน้าที่ง่ายต่อการจับประเด็น จึงถือว่าเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมที่สุด⁴ สำหรับการเขียนเพื่ออธิบายหรือเพื่อให้ความรู้ ได้แก่ การเขียนตำรา การเขียนภาคินพนธ์ การเขียนรายงาน หรือ การตอบข้อสอบอัตนัย เป็นต้นดังนั้น ข้อเขียนส่วนใหญ่จะเขียนประโยคหลักไว้ในตอนต้นย่อหน้าแล้วจึงตามด้วยรายละเอียดคำอธิบายหรือตัวอย่างขยายให้เด่นชัด อาจเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้⁵

1. เจตนา นาควิชระ **ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์** สำนักพิมพ์ดวงกมลจำกัด

หน้า 73-74

2. Elizabeth McMahan and Susan Day, **The Writer's Rhetoric and Handbook**, McGraw-Hill Book Company, P. 87

Ibid

Ibid

5. John E. Jordan, **Using Rhetoric**, Harper & Row, P. 123-126

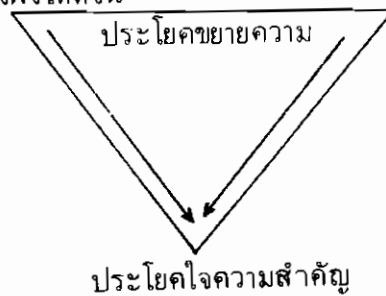

ตัวอย่างเช่น

เสื้อผิงเป็นเสื้อที่คนชาวบ้านเชื่อว่าเป็นคนที่สามารถแปลงร่างเป็นเสื้อด้วยการท่องคาถาบางอย่าง เทียวสัญจรหาเหยื่อในเวลาากลางคืน เช่นเดียวกับตัวแวม์โวลฟ (Werwolf) ในวัดเปลี่ยวห่างไกลชุมชน ในหมู่บ้านริมแม่น้ำแห่งหนึ่งมีพระอยู่องค์หนึ่งซึ่งกล่าวกันว่าแปลงร่างเป็นเสื้อผิงในยามรัตติกาล ออกจับชาวบ้านที่นั่งเรือมาวัดกิน จนกระทั่งชาวบ้านพากันเกรงกลัวไม่กล้าไปวัดนั้นอีก เมื่อพระสงฆ์ขาดแคลนอาหารเนื่องจากไม่มีใครกล้านำอาหารมาถวาย และชาวเรือพากันแล่นเรือผ่านไปทางด่านอื่นของแม่น้ำนั้นเอง จึงเริ่มสงสัยกันว่าอาจจะมีคนที่เป็นเสื้อผิงรวมอยู่ในหมู่บ้านตนด้วย¹

2. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายย่อหน้า โดยมีประโยชน์ขยายความอยู่ตอนต้นและตอนกลางของย่อหน้า

การใส่ประโยคใจความสำคัญไว้ตอนท้ายย่อหน้า โดยมากเป็นการสรุปความคิด โดยกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรายละเอียด การขยายความหรือตัวอย่างนำมาก่อนในตอนต้น ตอนกลางของย่อหน้า อาจเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

ตัวอย่างเช่น

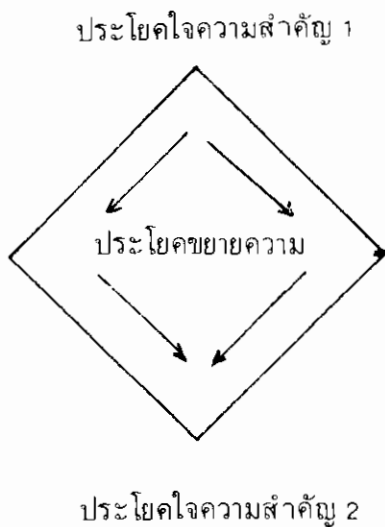
“พระขมยอมชกตามสัตว์ทั้งที่เป็นที่รัก ทั้งไม่เป็นที่รัก ที่มาถึงสำนักพระองค์ท่านอย่างสม่ำเสมอฉันใด พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงลงพระราชอาญาตามโทษานุโทษฉะนั้น นี่ท่านเรียกว่า **บรมพรตแบบพระขม**”²

3. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและท้ายย่อหน้า ประโยคขยายความรายละเอียดหรือตัวอย่างอยู่กลางย่อหน้า

1. อะดอฟ บาสเตียน “ผีสาวเทวดาในจินตภาพ” **เยอรมันมองไทย** ตีพิมพ์สยามจำกัดหน้า 29

2. สมเกียรติ วันทะนะ “มองรัฐศาสตร์ไทย” **สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** ปีที่ 4 ฉบับที่

ย่อหน้าชนิดนี้เป็นย่อหน้าที่มักกล่าวถึงหลักการไว้ในตอนต้นย่อหน้า และอธิบายให้รายละเอียดต่าง ๆ และสรุปไว้ตอนท้าย ดังเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

ตัวอย่างเช่น

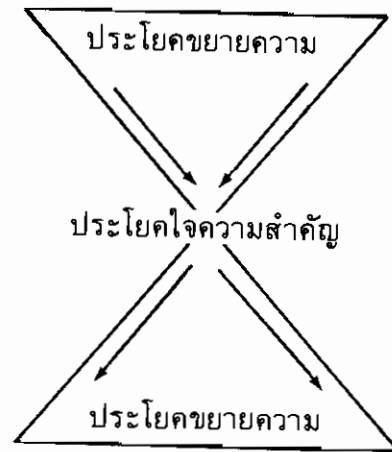
กวีไม่ได้เป็นกวีเพราะถูกใครบีบบังคับให้เป็น ดังนั้นจึงไม่มีใครที่จะตั้งใจบังคับกวีให้กลายเป็นคนสมยอม ผู้ที่รู้สึกตัวว่ามีความเป็นกวีอยู่ในตัว หรือจะพูดให้ชัดลงไป ผู้ที่รู้สึกตัวว่ามีหน้าที่สั่งสอนก็สามารถที่จะเลือกทำหน้าที่นี้ได้ตามใจสมัคร การที่บุคคลใดจะบอกกล่าวหรือสั่งสอนเกี่ยวกับระเบียบมาตรการของสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยมีวิธีพูดเป็นของตนเองนั้นเป็นเรื่องที่ถูกต้อง และผู้พูดไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สมยอม หรือหาความชอบเข้าตัวแต่อย่างใด กวีอาจกลายเป็นผู้ฉวยโอกาสหาประโยชน์ให้ตัวเองได้ แต่ก็เป็นเพราะลักษณะนิสัยส่วนตัวไม่ใช่สังคมบังคับ ดังนั้นกวีจึงเป็นกวี ไม่ใช่เพราะสังคมหรือใครบังคับให้เป็นกวี

4. ประโยคใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งกลางย่อหน้า ประโยคขยายความอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

ย่อหน้าชนิดที่ประโยคใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งกลางย่อหน้านี้มีไม่มากนัก แต่อาจทำได้ เพื่อให้เกิดความแปลกและน่าสนใจ ดังตัวอย่างเช่น

“การรู้จักนักเขียนสักคนหนึ่งให้ดี จำเป็นจะต้องรู้ถึงชีวิตวัยเด็กและแวตดวงการเจริญเติบโตของเขาด้วย เพราะสิ่งที่ผ่านมานักเขียนแต่ละคนมีแง่มุมที่สนใจ ถึงแม้ว่าจะไม่โลดโผนอย่างตัวเอกในนวนิยาย (เนา ๆ) บางเรื่อง ก็พอจะมีเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยให้รู้สึกทึ่งหรือถอนหายใจเล่น

เป็นครั้งคราว การรับรู้ชีวิตวัยเด็กและดวงตาก็เขียนเจริญเติบโตขึ้นมา จึงมีใช้เรื่องเปล่าเปลือง แต่อย่างใด เพราะสภาพแวดล้อมความนึกคิดในวัยเด็กมีต้น สัมพันธ์และส่งอิทธิพลมาสู่งานเขียน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เหมือน นั้น บางนรา ผู้เติบโตกลางกลืนน้ำเค็ม ลมทะเล เรือประมง สิ่ง เหล่านี้ได้สะท้อนออกมาในผลงานของเขาหลายเรื่อง โดยเฉพาะ “ไอ้โก๊ะ” เรื่องสั้นเรื่องแรก หรือ “คนของทะเล” เกี่ยวพันกับเด็กและชายชราที่ชายทะเลนั่นเอง” อาจเขียนเป็นแผนผังได้ ดังนี้

ย่อหน้าพิเศษ (Special Paragraph)

ย่อหน้าพิเศษคือย่อหน้าต้นเรื่องและท้ายเรื่อง เรียกว่า ส่วนเปิดเรื่องและส่วนปิดเรื่อง ไม่ใช่ย่อหน้าที่เป็นตัวเนื้อเรื่อง

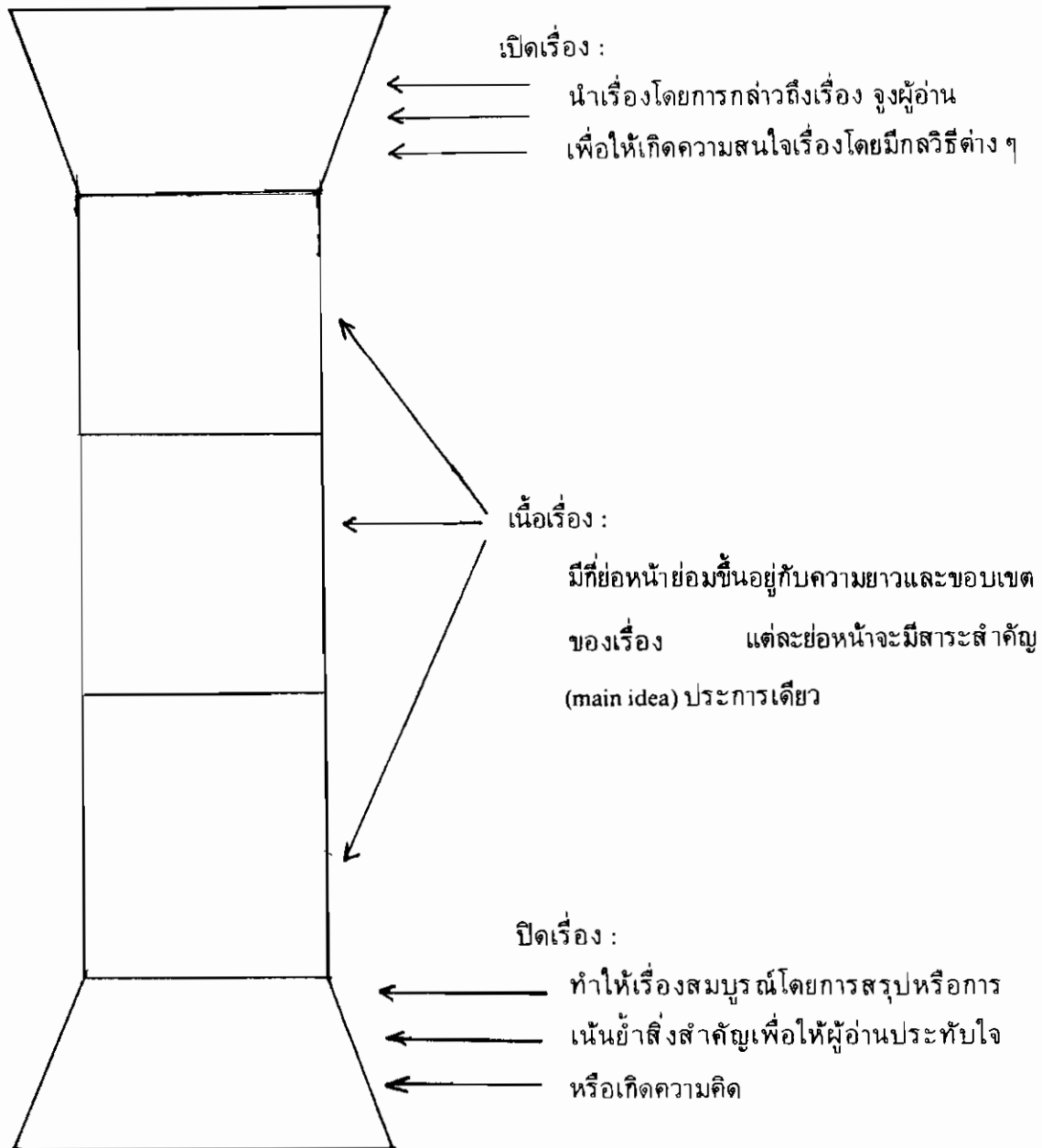
ย่อหน้าเปิดเรื่องจะยาวเท่าใดขึ้นอยู่กับความยาวของเรื่อง ย่อหน้าเปิดเรื่องอาจยาว 2-3 ย่อหน้า 2-3 หน้า หรือยาวเพียง 2-3 ประโยคก็ได้ ส่วนใหญ่ถ้าข้อเขียนยาวไม่เกิน 1000 คำ จะประกอบด้วยย่อหน้าเปิดเรื่องเพียง 1 ย่อหน้า อย่างมากที่สุดไม่เกิน 2 ย่อหน้า ย่อหน้าเปิดเรื่องเป็นการให้ภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่อง หรือเป็นการกำหนดแนวหรือนำเสียงของข้อเขียนนั้น ๆ ย่อหน้าปิดเรื่องเป็นย่อหน้าที่อยู่ท้ายสุดของเรื่อง ย่อหน้าปิดเรื่องจะยาวเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความยาวของข้อเขียนนั้น ๆ เช่นเดียวกับย่อหน้าเปิดเรื่อง เป็นการปิดข้อความให้เรื่องสมบูรณ์ ผู้อ่านอาจเกิดความประทับใจหรือรู้สึกว่าคุณไม่ขาดตัวลงเฉย ๆ

เมื่อย่อหน้าพิเศษและย่อหน้าในตัวเนื้อเรื่องรวมกันก็จะเป็นเรื่องราวซึ่งประกอบด้วย

1. ย่อหน้าที่เป็นคำนำหรือเปิดเรื่อง (introduction)
2. ย่อหน้าที่เป็นตัวเนื้อเรื่อง (body)
3. ย่อหน้าสรุปหรือปิดเรื่อง (conclusion)

1. ประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล สายธารวรรณกรรม บริษัทพิบลิตเพรสจำกัด หน้า 162

อาจเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้¹

¹. Gary L. Harmon and Ruth F. Dickinson, **Write Now : Substance : Strategy : Style**, Holt, Rinehart and Winston Inc ; P. 21

ทั้งสามส่วนนี้จะต้องสัมพันธ์กันโดยตลอดประกอบกันเป็นข้อเขียนหรือเรื่องหนึ่ง
การเขียนย่อหน้าที่ดี

หลักการเขียนย่อหน้าที่ดี ควรประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการคือ¹

1. ความสมบูรณ์
2. เอกภาพ
3. สาระดีภาพ
4. สัมพันธภาพ

1. **ความสมบูรณ์** ในแต่ละย่อหน้าต้องเขียนให้มีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา สาระสำคัญ รายละเอียดหรือตัวอย่าง ส่วนขยายให้ชัดเจนไม่ออกนอกเรื่อง เมื่ออ่านจบแล้วได้รับความบริบูรณ์ในตอนของย่อหน้านี้ เช่น

“การเล่นหมากคอน หมากคอนคือผ้าที่เย็บเป็นหมอนเล็กโตกว่าหมอนเข็มเล็กน้อยภายในยัดด้วยเม็ดมะขาม บางทีก็มีเหรียญต่าง ๆ ยัดรวมกันด้วยเพื่อให้เกิดเสียงเมื่อโยนไปมาดัง “กรังกรัง” การเล่นแบ่งคนเล่นออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเป็นชายหนุ่ม อีกฝ่ายหนึ่งเป็นหญิงสาว หรือจะเล่นตัวต่อตัวก็ได้ เพราะการเล่นได้ครั้งละ 2 คน เมื่อตกลงกันแล้วทั้งสองฝ่ายจะยืนอยู่ห่างกัน 5-6 เมตร แล้วแต่ละคนจะตกลูกโยนลูกหมากคอนนั้นให้ฝ่ายตรงกันข้ามรับ เมื่อรับได้ก็โยนกลับมาเหมือนเกมส์โยนรับลูกบอลล์ จะเร็วหรือช้าแล้วแต่ทั้งคู่จะเล่นกัน ถ้าฝ่ายใดรับไม่ได้โดยไม่เกินวิสัยจะปรับเป็นแพ้ ที่ว่าเกินวิสัยนั้นคือ โยนหมากคอนไปทางอื่นหรือสูงเกินกว่าจะกระโดดเอื้อมถึง เมื่อแพ้ก็จะถูกปรับเอาผ้าขะม้าหรือผ้าสไบ หรือของอื่นใดที่ติดกายอยู่ในเวลานั้น เช่น เสื้อี้อ แหวน สร้อยคอ ยกเว้นผ้าชิ้นหรือกางเกง บางทีอาจจะเป็นพวงดอกไม้ เช่น ดอกมะลิ เป็นต้น²

2. เอกภาพ (Unity)

เอกภาพ หรือความเป็นหนึ่ง กล่าวคือ ข้อความแต่ละย่อหน้าจะต้องเขียนให้มีความคิดหรือใจความสำคัญเพียงประการเดียว และมีข้อความขยายสาระสำคัญการขยายความอาจทำได้โดยให้รายละเอียด ตัวอย่างให้เข้าใจแจ่มแจ้ง เนื้อความที่ขยายนั้นต้องให้มีใจความเป็นเรื่องเดียวกันกับสาระสำคัญ ตัวอย่างเช่น

-
1. ศรีนวล บุญวัฒน์ “การเขียนย่อหน้า” คำสอนวิชาภาษาไทย รพ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า 67
  2. สิงพะ พรรณสัย และ ประคอง นิมมานเหมินท์ “ประเพณี” ลานภาษาไทยคดี, สำนักพิมพ์ศูนย์หนังสือเชียงใหม่ หน้า 80-81

“การนึกถึงคุณงามความดีของท่านผู้มีความดีทั้งหลาย เช่น พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการทำความดีอย่างหนึ่งเป็นหนทางหนทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความกตัญญูกตเวทีได้ แม้คิดให้มากเพียงพจนเกิดเป็นความรู้พระคุณนั้น พุทธศาสนิกชนผู้นับถือพระพุทธศาสนา จะได้รับการอบรมให้ระลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ นอกจากพระคุณทั้งสามอันล้าเลิศนี้แล้ว พระคุณของมารดา บิดา ครู อาจารย์ก็เป็นสิ่งที่ควรนำมาน้อมนึกให้ซาบซึ้งถึงใจเช่นเดียวกัน บางท่านจึงสอนให้ทำการไหว้ 5 ครั้งแทน 3 ครั้ง คือ นอกจากพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แล้วท่านสอนให้ไหว้มารดา บิดา ครูอาจารย์ และพรหมเทพ รวมเป็นไหว้ 5 ครั้ง การแสดงสัมมาคารวะไม่ใช่ความเสียหาย เป็นความดีผู้มีสัมมาคารวะมากเพียงไร มีความอ่อนน้อมต่อผู้ควรอ่อนน้อมมากเพียงไร มีความอ่อนโยนต่อผู้ควรอ่อนโยนมากเพียงไร ท่านว่าเมื่อละโลกนี้ไปแล้วจักเกิดในสกุลสูง”¹

3. สารัตถภาพ หรือการเน้น เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการเขียนย่อหน้า การเน้นว่าตอนใดสำคัญมาก ตอนใดสำคัญน้อย ซึ่งจะไม่มีส่วนสัมพันธ์กับประโยคใจความสำคัญด้วย สารัตถภาพ หรือการเน้นนี้ทำได้ 3 วิธีคือ²

3.1 การเน้นโดยใช้คำ วลี หรือประโยคซ้ำ ๆ กัน เมื่อผู้อ่านพบเห็นบ่อยก็จะทำให้ผู้อ่านสนใจต่อคำนั้น ประโยคนั้น และเข้าใจความมุ่งหมายของผู้เขียนแต่การเน้นนี้ไม่ควรมากเกินไปจนเฝือ เช่น

“ข้ายังไม่เคยรู้จักเจ้าคนนั้น พิศดูรูปโฉมเห็นเป็นคนกลางเก่ากลางใหม่โดยอายุ เอวบางโดยความอดโช คร่ำคร่าโดยเครื่องแต่ง ดูเสื้อผ้ารุงรังเหมือนสัปเหร่อ สีหน้าซีดเหมือนศพ ข้านึกในใจว่าเจ้าคนนี้ทำผิด เพราะบุคคลไม่มีสิทธิ์จะเหมือนสัปเหร่อกับเหมือนศพพร้อมกันได้”³

3.2 การเน้นอย่างมีสัดส่วน การเน้นโดยกำหนดสัดส่วนนี้ สุดแต่ผู้เขียนจะเน้นให้ตอนใดเด่นชัด โดยปกติถ้าตอนใดสำคัญก็ต้องอธิบายยกตัวอย่างให้เด่นชัด เช่น

“พระเจ้าแผ่นดินและกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ลงมาจนถึงรัชกาลที่ 3 โปรดสร้างและบูรณะวัดมากจึงเป็นตัวอย่างให้เจ้านาย ข้าราชการ และราษฎรประพฤติตามเพียงชั่วสามรัชกาลเท่านั้น กรุงเทพฯ ก็อุดมด้วยวัดสวยงาม เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดมหาธาตุ วัดพระเชตุพน วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดราชบูรณะ วัดสระเกศ วัดสมอแดง วัดบวรนิเวศ วัดอรุณราชวราราม วัดระฆังฯ วัดกัลยาณมิตร วัดเครือวัลย์ และวัดประยูรวงศาวาส

1. สมเด็จพระญาณสังวร (สุวตมโณ) “ธรรมะระดับใจ” วิทยุศึกษา กรกฎาคม 2524 หน้า 8

2. ศรีนวล บุญยวัฒน์ อ่างแล้ว หน้า 71

3. กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหัวฯ สำนักพิมพ์คลังวิทยา หน้า 119-120

พระเจ้าแผ่นดินที่ทรงสร้างปฏิสังขรณ์วัดมากที่สุดที่สุดในประวัติศาสตร์สมัยกรุงเทพฯ ก็คือพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงสร้างวัดราชโอรส วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดเทพธิดา และวัดราชนันทดาขึ้นใหม่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกล่าวยกย่องงานของพระเจ้าแผ่นดินองค์นี้ว่า “ที่ทรงปฏิสังขรณ์ 34 พระอาราม มีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และวัดพระเชตุพนเป็นต้น ที่พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการสร้างก็พระราชทานทุนช่วยสิ้นพระราชทรัพย์เป็นอันมาก และพระอารามเหล่านั้นย่อมวิจิตรด้วยฝีมือช่างต่าง ๆ พันที่จะพรรณนาพิเศษกว่าพระอารามซึ่งมีมาแต่กาลก่อนหาคร่าวใดเสมอมิได้”¹

จากตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการเน้นประเด็นที่รัชกาลที่ 3 ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์วัดให้เห็นเด่นชัด โดยยกข้อความที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกล่าวยกย่องมาสนับสนุน

4. สัมพันธภาพ ถ้าเราต้องการให้ข้อเขียนชัดเจน อ่านง่าย เราจะต้องพยายามเรียบเรียงข้อความให้เกี่ยวโยงกันต่อเนื่องไม่กระโดดข้ามไปมาในเนื้อหา และในแต่ละประโยคต้องมีความสัมพันธ์กัน เมื่อเราต้องการที่จะแสดงหรือเขียนถึงข้อความใหม่ก็ควรขึ้นย่อหน้าใหม่ โดยใช้วิธีการสัมพันธข้อความวิธีต่าง ๆ ดังจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

ชนิดของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ²

1. สัมพันธภาพระหว่างย่อหน้า กับย่อหน้า
2. สัมพันธภาพระหว่างประโยคในย่อหน้าเดียวกัน

1. สัมพันธภาพระหว่างย่อหน้ากับย่อหน้า

ในเรื่องหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยหลายย่อหน้า ในแต่ละย่อหน้าต้องสัมพันธ์กัน โดยเนื้อหาสาระอยู่แล้ว แต่ผู้เขียนควรเน้นความสัมพันธ์ของแต่ละย่อหน้าให้เด่นชัดยิ่งขึ้นโดย³

- 1.1 ใช้การซ้ำคำสำคัญ หรือข้อความสำคัญในการเริ่มต้นย่อหน้าใหม่
- 1.2 ใช้คำหรือวลีในการเชื่อมความ

1.1. ใช้การซ้ำคำสำคัญ หรือข้อความสำคัญในการเริ่มต้นย่อหน้าใหม่ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละย่อหน้า เช่น ประการที่หนึ่ง ประการที่สอง ประการที่สาม.... ฯลฯ หรือ บางที่อาจใช้เลข หรือจำนวนช่วย เช่น หนึ่ง สอง สาม เป็นต้น ลองพิจารณาตัวอย่างดังนี้

---

1. ชัย เรื่องศิลป์ ประวัติสังคัมไทยสมัยโบราณก่อนศตวรรษ 25 สำนักพิมพ์เรื่องศิลป์ หน้า 268-269

2. Gary L. Harmon and Ruth F. Dickinson, *Write Now! Substance : Strategy : Style*, Holt, Rinehart and Winston, Inc : p 62

3. Elizabeth McMahan and Susan Day, *The Writer's Rhetoric and Handbook*, McGraw-Hill Book Company p. 43

“ความรัก ในที่นี้ หมายความว่าระหว่างเพศ อาจแบ่งได้เป็นสามประเภท ซึ่งจะได้เพียงอธิบายโดยโวหารของข้างต่อไปนี้

ความรักประเภทที่ 1 เป็นความรักอย่างเทวดา เกิดเพราะหมายศฤงคารซึ่งเลี้ยงเอาเมถุนโดยเฉพาะ ถ้าจะพูดไม่อ้อมไม่ค้อม ความรักชนิดนี้คือความรักของหมาในเดือน 12 นั้นเอง ไม่เป็นของประจำใจยิ่งยง เป็นความประสงค์ชั่วคราวเท่านั้น การที่ตั้งชื่อความรักประเภทนี้ว่าเป็นความรักอย่างเทวดานั้น ก็เพราะปรากฏว่าความรักในหมู่เทวดาเป็นไปเพื่อเมถุนล้วนเห็นได้จากข้อที่นางฟ้าเป็นนักรบวิสูตรอย่างสาวพรหมจารีอยู่เป็นนิตย์ แลเทพบุตรกับเทพธิดาเป็นผัวเมียกันทั่ว ๆ ไปไม่ประจำคู่ เพราะมีข้อที่นางฟ้าเป็นสาวพรหมจารีอยู่เสมอ นั้น เป็นเรื่องป้องกันความแก่งแย่งอยู่แล้ว ถ้าจะกล่าวอย่างไม่เกรงใจเทวดา ความรักชนิดนี้ก็มีชื่ออื่น คือ ศฤงคารอย่างหมานั้นเอง

ความรักประเภทที่ 2 จะตั้งชื่อว่าความรักอย่างไทย เป็นความรักอย่างอ้อย ๆ เป็นไปเฉื่อย ๆ ไม่ใช่ไฟเปลวสีขาว หมึงกับชายที่ไม่หั่นคั่นเคยกัน ไม่มีวิสาสะต่อกัน รู้จักกันอย่างพอเห็น ๆ กันเกิดเสน่หาได้ ก็โดยความรักประเภทนี้ผู้รักยังมีใจเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อานาจความรักสนิทนัก นับว่าใจยังเป็นไทยอยู่

ความรักประเภทที่ 3 เรียกว่าความรักอย่างทาส เป็นความรักอย่างอุทม เป็นไปเต็มเปี่ยมในใจมุ่งตรงอยู่จำเพาะคนเดียว จะแยกให้คนไหนชนิดคนไหนน้อยก็แยกไม่ได้ บุคคลที่ตกอยู่ในความรักประเภทนี้ ก็คือ เป็นทาสแห่งความรักและเป็นทาสยังทาสน้ำเงิน เพราะเป็นทาสด้วยความเต็มใจมิได้เบี่ยงบ่ายหาความเป็นไทเลย ความรักชนิดนี้เกิดได้ต่อเมื่อหมึงกับชายคั่นเคยรู้จักรู้สัจใจคอกันดี แลเป็นที่นิยมซึ่งกันและกัน เป็นความรักอย่างวิเศษ”¹

จากตัวอย่างนักศึกษาจะเห็นว่า ข้อความนี้มี 4 ย่อหน้า ทุกย่อหน้ามีการซ้ำคำ โดยมี การซ้ำคำว่า ความรัก และการจำแนกเป็น ประเภท 1,2,3 ทำให้เห็นความสัมพันธ์เด่นชัด

1.2 ใช้คำหรือวลีในการเชื่อมความ

คำหรือวลีที่ใช้เชื่อมความนี้ ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพได้ง่าย เช่น คำว่า ต่อไปขอให้เราพิจารณาอีกด้านหนึ่ง หรือ ในทางกลับกันเราอาจเห็นได้ว่า, ฯลฯ บางครั้งการเชื่อมความของย่อหน้า อาจใช้ว่า เหตุที่ ..... ในย่อหน้าแรกกล่าวถึงเหตุและย่อหน้าที่สองก็ใช้ว่าผลของ..... คือ ดังนั้นก็ได้บางครั้งการสร้างสัมพันธภาพของย่อหน้าอาจใช้การย้ำหรือกล่าว ทำความจากย่อหน้าแรกก่อน เช่น

---

1. กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจากวงท้าว สำนักพิมพ์คลังวิทยา หน้า 97-99

“ผมได้กล่าวมาแล้วว่า หมาเลี้ยงส่วนมากนั้นยึดถือเอาเจ้าของเป็นสรณะ หากพลัดเจ้าของแล้วก็หมดที่ยึดเหนี่ยว จิตใจเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นหมาที่ดุร้าย หรือเป็นหมาที่ปราศจากความรู้สึกยินดียินร้าย อยู่ไปวันหนึ่ง ๆ ทั้งนี้มีข้อยกเว้นอยู่ที่หมาบางอย่างที่ผมเรียกว่า “Gun Dog” คือ “หมาปืน” ได้แก่ หมาที่ใช้ดมกลิ่นนก ไล่ และเก็บนก หมาเหล่านี้เมื่อผสมพันธุ์เพื่อการไล่ และหัดให้เก็บนกจนดีแล้ว ความรู้สึกผูกพันกับเจ้าของก็จะน้อยลงไปเกือบจะไม่มีเหลือ จะซื้อขายส่งต่อกันไปอย่างไรก็ได้ ใครถือปืนออกยิงนกหมาก็จะตามคนนั้น และทำหน้าที่เก็บนกให้เป็นอย่างดี ดูจากข้อเท็จจริงเหล่านี้แล้วก็จะเห็นว่า ใจหมานั้นต้องมีที่ยึดเหนี่ยวอยู่เสมอ หากไม่ยึดเจ้าของก็ยึด “อาชีพ” คือการไล่และเก็บนก การยึดอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้จิตใจเข้าสู่จุด เป็นปกติอยู่ได้ แต่เมื่อปราศจากที่ยึดเหนี่ยวแล้ว จิตใจก็ไขว่เขว กลายเป็น “หมาจร” ทำอันตรายต่อคนและสัตว์ได้มาก ดังที่ผมได้กล่าวมาแล้ว”¹

2. สัมพันธภาพระหว่างประโยคต่อประโยคในย่อหน้าเดียวกัน

สัมพันธภาพระหว่างประโยคต่อประโยคในย่อหน้าเดียวกัน ก็คือสัมพันธภาพภายในย่อหน้า การสัมพันธ์ประโยคที่ง่ายก็คือใช้คำเชื่อมต่าง ๆ ได้แก่

การเชื่อมความที่สอดคล้องกัน ความคิดเห็นเหมือนกัน ใช้คำว่า อีก, ด้วย, ยิ่งกว่านั้น, นอกจากนี้, และ เป็นต้น

การเชื่อมความเพื่อแสดงความขัดแย้ง ใช้คำว่า แต่ ในทางตรงข้าม อย่างไรก็ตาม เป็นต้น

การเชื่อมความเพื่อแสดงเหตุผล เช่น เพราะเหตุว่า ดังนั้น เพราะว่า เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

“ก่อนที่ผมจะพูดอะไรต่อไป ผมต้องขอพูดไว้เสียก่อนว่า หมานั้นมีวัตถุประสงค์สองประการในการถ่ายบัสสาวะ ประการแรก คือ ถ่ายเพื่อเปลื้องทุกข์ตามธรรมชาติ ทำให้เกิดสรีรสุข หรืออย่างน้อยก็ทำให้ท้องเบา ๆ ไป แต่อีกประการหนึ่งนั้นถ่ายเพื่อ “สังคม” คือเพื่อกำหนดจุดจำ เพื่อแสดงกรรมสิทธิ์ เพื่อแสดงให้ปรากฏ เพื่อแสดงความเป็นมิตร หรือเพื่อท้าทายกันก็ได้ การที่จะถ่ายอย่างไรนั้นสังเกตที่ปริมาณเป็นรู้ หากถ่ายโดยธรรมชาติบังคับก็มีปริมาณมากแต่ถ้าหากถ่ายเพื่อสังคมก็มีปริมาณน้อย เพียงหยดสองหยดก็พอ นอกจากนั้น ยังสังเกตได้จากท่าทางแต่ท่าทางนั้นสังเกตจากหมาตัวผู้ได้ยาก ต้องอาศัยความชำนาญจริง ๆ สังเกตที่ท่าทางของหมาตัวเมีย

---

1. มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เรื่องของกนกรักหมา โรงพิมพ์สยามรัฐ หน้า 149

เห็นได้ง่ายกว่า เพราะหมาตัวเมียนั้นหากถ่ายด้วยธรรมชาติก็จะนั่งลงถ่ายเรียบร้อยเท่าทั้งสี่วางอยู่บนดิน แต่ถ้าถ่ายเพื่อ “สังคม” ก็จะนั่งแต่เพียงสามขา อีกขาหนึ่งเหยียดตรงออกไปข้างหน้า หมาตัวเมียที่แก่น ๆ บางตัว หรือที่ตามศัพท์สังคมปัจจุบันเรียกว่า “ทอมบอย” นั้นยกขาตะแคงข้างถ่ายอย่างตัวผู้ก็มี แต่มักจะทำอย่างนี้ตอนอยู่ในวัยเรียกว่าวัย “ทีนเอจ” เท่านั้น”¹

จากตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำเชื่อมที่ช่วยทำให้ข้อความในแต่ละประโยคสัมพันธ์กันโดยตลอด

จะขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อใด

นักศึกษาอาจสงสัยว่า จะตัดสินใจขึ้นย่อหน้าใหม่หรือไม่ เมื่อใด เรื่องนี้ได้กล่าวไว้ในตอนต้น ว่าด้วยความยาวของย่อหน้าว่าควรยาวเท่าใด แต่จะนำมากล่าวอีกครั้งว่าเราจะเริ่มย่อหน้าใหม่เมื่อใด

หลักการขึ้นย่อหน้าใหม่
1. เมื่อต้องการจะกล่าวถึงสาระสำคัญอื่นต่อไป
2. เมื่อต้องการยกตัวอย่าง
3. เมื่อต้องการเน้นจุดสำคัญในย่อหน้าแรก ด้วยการขยายความหรือให้รายละเอียด
4. เมื่อต้องการเน้นความตรงข้ามกับความในย่อหน้าแรก
5. เมื่อต้องการสรุปความคิดของย่อหน้าแรก
6. เมื่อต้องการแยกให้เห็นบทสนทนา

1. เมื่อต้องการจะกล่าวถึงสาระสำคัญอื่นต่อไป ข้อนี้ก็คือย่อหน้าแต่ละย่อหน้าที่เป็นย่อหน้าหลัก จะมีสาระสำคัญเพียงประการเดียว เมื่อกล่าวถึงข้อความในย่อหน้าแรกจบแล้ว เมื่อจะกล่าวถึงข้อความสำคัญอื่น ก็ขึ้นย่อหน้าใหม่ เช่น

“โรคไตเรื้อรัง หมายถึงโรคที่เกิดขึ้นอยู่เป็นเวลานานหลายเดือน หรือหลายปี โรคไตส่วนใหญ่จัดเป็นโรคเรื้อรัง จึงต้องการการรักษาติดต่อกันเป็นระยะยาว

โรคไตวาย หมายถึง การที่โรคไตชนิดนั้นมีการสูญเสียหน้าที่ของไตไปมากพอสมควร”²

¹. ศด. หน้า 96

². นคร วีระประวัตติ (บรรณาธิการ) “โรคไต” วารสารชีวิตและสุขภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 2524

2. เมื่อต้องการยกตัวอย่าง

บางครั้งการยกตัวอย่างของเนื้อความสำคัญ เพื่อต้องการความเด่นชัดก็ย่อหน้าเสียใหม่ เช่น

“คติที่ใกล้เคียงกับประโยชน์คือ คติทางกำไร หากสิ่งใดนำกำไรมาให้ก็จะมีผลกระทบที่สิ่งนั้น และตรงกันข้าม หากชาวบ้านไม่เห็นผลตอบแทนในทันทีต่อการที่เขาใช้เวลาลงแรงและเงินลงไป เขาจะรีรอที่จะดำเนินงานนั้น พืชใหม่ ๆ เช่น ยาสูบ อาจแนะนำส่งเสริมได้ง่าย เพราะอาจแสดงให้เห็นได้โดยไม่ยากนักว่าจะนำผลกำไรอย่างดีมาให้ในเวลาอันสั้น พนักงานส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาลได้พยายามแนะนำชาวนาในการใช้ปุ๋ย ในบริเวณทุ่งเดงงานนี้ไม่เป็นผลสำเร็จตลอดปี 1953 เพราะการใช้ปุ๋ยที่อาจหาได้ง่าย ๆ ไม่ทำให้เกิดผลดีในทันที ตรงข้ามวิธีการที่ก้าวหน้าทางเกษตร เช่นการไถกลบกอข้าวแทนการเผา จะทำให้ผลผลิตในฤดูถัดไปน้อยลง ชาวนาน้อยคนที่จะยอมรับเอาวิธีการที่เขาเห็นว่าจะลดผลกำไรของเขาอย่างไรก็ดีในปี 1967 การใช้ปุ๋ยได้เป็นที่ยอมรับกันมากขึ้น ส่วนหนึ่งก็เนื่องจาก แปลงสารที่จัดขึ้นตามจุดต่าง ๆ ทั่วไปในบริเวณที่มีการประกอบการกลสิกรรม ประกอบด้วยการแพร่หลายของการศึกษาในวิธีการสมัยใหม่ทางเกษตร โดยโทรทัศน์ และภาพยนตร์

ชาวนาจะขายทรัพย์สินของเกือบทุกอย่างของเขา หากแสดงให้เห็นได้ว่ามีกำไร สตรีในทุ่งเดงจำนวนมากเลี้ยงสุกร แต่ก็ไม่ใช่เป็นการเลี้ยงสุกรในฐานะเป็นการเลี้ยงสัตว์โดยแท้ จะมีผู้นำสุกรมาขายในหมู่บ้าน ผู้หญิงชาวนาก็จะซื้อสุกรสุกรสัก 2-3 ตัว เอามาเลี้ยงไว้สักกระยะหนึ่ง หากมีใครมาเสนอให้ราคาสูงกว่าที่เขาซื้อ เขาก็จะขายสุกรนั้นไป ไม่ค่อยจะมีการเลี้ยงเอาไว้จนกว่าสุกรโตพอจะนำไปฆ่าได้ เขาอาจจะขายสุกรขนาดกลางไปในวันนี้ และซื้อสุกรที่เกือบขนาดเดียวกันในวันรุ่งขึ้น เมื่อการซื้อขายทั้งสองครั้งนั้น เขาจะได้กำไรสัก 100 บาท

การขายควายหรือวัวก็เนื่องด้วยมีกำไรเป็นสิ่งจูงใจ ชาวนาซื้อควายก่อนฤดูไถเพียงเล็กน้อย ใช้กระบือนั้นไปสามเดือน และขายไปโดยได้ราคาสูงกว่าราคาที่ซื้อมา 30 บาทเขาจะรู้สึกว่าเป็นการซื้อขายที่ได้ผลน่าพอใจ เพราะได้ใช้งานควายนั้นมาแล้วตลอดฤดู และยังได้เงินอีก 30 บาท”¹

---

¹ พ.ท.อาคม พันธ์ยะ (ผู้แปล) “คติเจ็ดประการของทุ่งเดง” สังคมและวัฒนธรรมลานนาไทย, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า 106-107.

จากตัวอย่างจะเห็นว่าย่อหน้าที่ 2 และย่อหน้าที่ 3 เป็นตัวอย่างสนับสนุนย่อหน้าที่ 1

3. เมื่อต้องการเน้นจุดสำคัญในย่อหน้าแรกด้วยการขยายความ หรือให้รายละเอียด ดังตัวอย่าง เช่น

“โรคไตวาย หมายถึง การที่โรคไตชนิดนั้นมีการสูญเสียหน้าที่ของไตไปมากพอสมควร

คำว่าไตวาย หมายถึงว่าหน้าที่ของไตนั้นเสียไปมากกว่า 90% อาจจะเป็น 95% หรือ 100% ก็ได้ โรคไตวายแบ่งเป็น 2 ชนิด ชนิดหนึ่งเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน อีกชนิดหนึ่งเกิดขึ้นอย่างเรื้อรัง ถ้าเป็นชนิดเฉียบพลัน โอกาสหายมีได้และมากด้วย ถ้าหากแล้วมักหาย 100% เลย กลับสู่ภาวะปกติ แต่ถ้าเป็นโรคไตวายชนิดเรื้อรัง อันนี้หมายความว่าวายจริง ๆ คือหมายความว่าโรคไตชนิดนั้นมีการทำลายของเนื้อไต ทำให้มีการสูญเสียหน้าที่ของไตไปมากและอย่างถาวร ไม่มีทางที่จะทำไตนั้นกลับคืนมาปกติได้ ชีวิตจะไม่ยืนยาวนอกเสียจากได้รับการรักษาด้วยการล้างท้องหรือด้วยเครื่องไตเทียมอยู่เสมอตลอดชีวิต หรือได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดเปลี่ยนไต แต่ทั้งหมดนี้ก็มีข้อจำกัดหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าใช้จ่าย ซึ่งยังสูงมากในปัจจุบัน”¹

4. เมื่อต้องการเน้นความตรงข้ามกับความในย่อหน้าแรก

เพื่อให้เห็นความแตกต่างของความ 2 ประเด็นที่ตรงข้ามกันก็จะย่อหน้าแยกจากกัน ตัวอย่างเช่น

“ประโยชน์การเชียร์กีฬา นอกจากจะช่วยให้กำลังใจแก่นักกีฬาของฝ่ายที่เชียร์ และเป็นการข่มขวัญคู่แข่งได้เป็นอย่างดีแล้ว การเชียร์ยังช่วยเพิ่มบรรยากาศ ความสนุกสนานครึกครื้นให้แก่ผู้ชมการแข่งขันนั้น ๆ ด้วย ยิ่งกว่านั้นการเชียร์ยังให้ผลพลอยได้ในเรื่องความพร้อมเพรียงเป็นระเบียบและความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียวกันในระหว่างหมู่คณะอีกด้วย

แต่ก็มีเหมือนกัน ที่การเชียร์เป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเชียร์เกินเลยไปถึงเรื่องส่วนตัว หรือการเชียร์แบบเยาะเย้ยหมิ่นเหยียดหยามหยันแต่ถ้าเชียร์แบบสุภาพอยู่ในระเบียบวินัยด้วยความมีใจเป็นนักกีฬาแล้ว จะมีเรื่องกระทบกระทั่งเกิดขึ้นได้ยากมาก”²

จากตัวอย่างจะเห็นว่าในย่อหน้าแรก กล่าวถึงประโยชน์ของการเชียร์โดยตรง แต่ในย่อหน้าที่สอง แม้ไม่ได้บอกว่าเป็นโทษ แต่ความก็เป็นเช่นนั้น เป็นโทษหรือผลเสียของการเชียร์กีฬา เป็นความตรงข้ามกัน เป็นนัย ๆ

---

¹ นคร วีระประวิติ (บรรณาธิการ) “โรคไต” วารสารชีวิตและสุขภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 2524
หน้า 144

² ประยงค์ อนันทวงศ์ สารคดีทวีปัญญา โอเดียนสโตร์ หน้า 51

5. เมื่อต้องการสรุปความคิดของย่อหน้าแรก ตัวอย่างเช่น

“สำหรับภรรยาไม่ว่าจะมีความเก่งกาจ หรือมีความสามารถเพียงใด แต่สภาพความเป็นผู้หญิงและเป็นแม่บ้าน ย่อมทำให้มีความสามารถจำกัด ยังมีอีกหลายอย่างซึ่งภรรยาต้องพึ่งสามี เช่น การตัดสินใจ การให้กำลังใจ เรื่องของสังคมนอกบ้าน เรื่องทางเพศ ปัญหาบางอย่าง ภรรยาตัดสินใจไม่ได้ก็ต้องอาศัยสามีช่วยตัดสินใจ เรื่องบางอย่างก็จำเป็นต้องตัดสินใจร่วมกัน

เพราะฉะนั้นสามีที่ดีควรต้องทำงานให้เป็นที่พึ่งพาทั้งกำลังใจและกำลังความคิดของภรรยา”¹

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าในย่อหน้าที่สองสรุปความคิดสำคัญของย่อหน้าแรก

6. เมื่อต้องการแยกให้เห็นบทสนทนา

หลักการขึ้นย่อหน้าใหม่ประการสุดท้ายคือจะขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อต้องการแยกบทสนทนาให้เห็นเด่นชัด เช่น

“แลได้ : นอกจากปัญหาศาสนาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีแล้ว มีปัญหาอื่นอีกหรือไม่ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ความประพฤติของข้าราชการ ระบบการปกครอง การศึกษา หรือรากเง้าของปัญหาอันเป็นมรดกตกทอดจากทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

เจ๊ะ ๖: มีแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลไม่รักษาเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้ประชาชน มัวเมาในการพนัน ให้มีบ่อนวัว บ่อนไก่ ๖ลว ๖ผลทำให้ศาสนาเสื่อมเสียด้วย ทำให้รัฐบาลจึงให้เกิดให้มีขึ้นมาได้ ให้ไปดูประเทศเพื่อนบ้านเป็นตัวอย่าง ทำไมของเขาจึงไม่มีเพราะเขาไม่ส่งเสริมให้คนทำชั่ว นอกจากนั้นแล้ว ยังส่งเสริมให้พวกนายทุนขูดรีดเงินจากคนยากจนรัฐบาลไม่พยายามรักษาทรัพย์ของประชาชนเลย มีหน้าซ้ำพวกข้าราชการยังเข้าไปเกี่ยวข้องมีผลประโยชน์ในการหาเงินกับเขาด้วย เลยไปกันใหญ่....”²

ลองพิจารณาตัวอย่างบทสนทนาอีกตัวอย่างหนึ่ง ดังนี้

“เมื่อเขากลับไปแล้ว ลูกได้ถามแม่จู่เกี่ยวกับการตัดสินใจของแก”

‘แกอยากแต่งงานกับนายคนนี้หรือ’

‘ถูกต้องจะ พ่อ’

‘แกรู้จักเขาดีพอแล้วหรือ’

¹ นคร วีระประวัติ (บรรณาธิการ) “พ่อบ้านอยู่อย่างไรครอบครัวจึงจะมีสุขภาพจิตดี” วารสารชีวิตและสุขภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 2524 หน้า 156.

² แลได้ (นามแฝง) “สัมภาษณ์เจ๊ะอัลดุลลาห์” แลได้ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2524 หน้า 49.

‘ไม่มีใครรู้จักใครจนเรียกได้ว่าดีหรือก่อกวน พ่อ ลูกเองยังไม่รู้จักตัวเองเลย แม้แต่พ่อ
บางครั้งลูกรู้สึกเหมือนคนแปลกหน้า ทั้งที่อยู่ด้วยกันตลอดชีวิต’

‘อย่าวุ่น อ้อมค้อม ฟังไม่รู้เรื่อง’

‘ลูกว่าไม่มีใครรู้จักใครดีพอได้หรือก่อกวน พ่อ เพราะคนเราเปลี่ยนไปทุกวันทั้งร่างกายและความคิด
‘ไม่มีใครหยุดนิ่งอยู่กับที่ แล้วคนอื่นจะตามมารู้จักได้อย่างไร’ .....”¹

เรื่องย่อหน้าซึ่งเป็นส่วนของเรื่องจะกล่าวไว้เพียงนี้

---

¹ โปต้น จดหมายจากเมืองไทยเล่ม 2 แพร่พิทยา หน้า 409.

สรุปเนื้อหาบทที่ 2

1. คำอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ คำที่มีความหมายตรง และคำที่มีความหมายแฝงหรือความหมายโดยนัย
2. ระดับของคำแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
  - ภาษาแบบแผน (formal)
  - ภาษาทึ่งแบบแผน (informal)
  - ภาษาปาก (vulgar)
3. การผูกประโยคต้องคำนึงถึงความหมายของคำ ตำแหน่งของคำและจำนวนคำในประโยคโดยใช้หลักพื้นฐานว่า ประโยคต้องชัดเจน ถูกต้อง กะทัดรัด สื่อสารได้ตรงกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน
4. ย่อหน้า หรืออนุเจต (paragraph) ที่ดีจะต้องประกอบด้วยใจความสำคัญหลักเพียงประการเดียว และจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ คือ
  - เอกภาพ
  - สัมพันธภาพ
  - สารัตถภาพ
5. ชนิดของย่อหน้าแบ่งตามตำแหน่งของประโยคใจความสำคัญได้เป็น 4 ชนิด คือ
  - ใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า
  - ใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า
  - ใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า
  - ใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า

กิจกรรมและแบบฝึกหัด บทที่ 2

กิจกรรม

1. ให้นักศึกษาหาตัวอย่างข้อเขียนที่มีระดับภาษาแบบแผน กึ่งแบบแผน และภาษาปาก มาอย่างละ 1 ตัวอย่าง
2. ให้นักศึกษาอ่านข้อเขียนที่มีการใช้ภาษาที่ดีและไม่ดี นำมาเปรียบเทียบกัน แล้วชี้ประเด็นที่ดีและไม่ดี
3. ให้นักศึกษาเขียนย่อหน้าชนิดต่าง ๆ สัก 2 ชนิด และระบุว่าเป็นย่อหน้าชนิดใด
4. ให้นักศึกษาเขียนย่อหน้าเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้มา 1 ย่อหน้า
  - วันเกิด
  - ความประทับใจของข้าพเจ้า
  - แม่
  - ความมีเหตุผลของศาสนาพุทธ
  - ผู้นำที่ดี
  - การว่างงานของบัณฑิต
  - สงครามเศรษฐกิจ
  - หนังสือพิมพ์ของไทย

แบบฝึกหัด

1. ให้พิจารณาประโยคต่อไปนี้ว่าบกพร่องอย่างไร ถ้าบกพร่องแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์
  1. ห้องนั้นหอมคละคลุ้งทีเดียวทันทีเธอก้าวเข้ามา
  2. เขาโกรธแค้นเธอที่หลอกลวงจึงคว่ำปิ่นยังรวไปที่ร่างของเธอ 1 นัด
  3. คุณพลอยเข้ามาในห้องนั้นพร้อมด้วยหนังสือหอบโต
  4. สโรชาถูกรรรมชาติลงโทษ
  5. ชาวนาบ้างก็ดำนา บ้างก็ไถนา บ้างก็สวมงอบ
  6. นายดำขับรถชนควายตาย
  7. ถ้าเขาตกลงไปคุณจะต้องเสียใจ

8. วันนี้ฉันไปซื้อผ้าตอนซื้อไม่ได้ดู กลับมาที่บ้านผ้าขาดไปตั้งเยอะ
9. เขตทหารห้ามเข้า
10. คุณไม่ควรเบลมเขาว่าผิด